

سورقو: سیدجواد میری نین آشاغیداکی گؤروشونه نئجه یاناشماق ایستردینیز؟

"زبان ترکی زبان ملی و جزئی از ملیت تمام ایرانیان است

سید جواد میری، عضو پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ایران در گفتگو با آذرانجمن به بهانه سخنرانی رئیس جمهور در باب زبان ملی، چشم انداز تئوریک خود را تشریح کرد:

در راستای رویکرد باستان گرایانه ایران به زبان فارسی تقلیل یافته است. دین اسلام و زبان های ترکی و عربی قربانی روایت باستانگرایانه از ایران هستند.

میری در بخشی در گفتگو مفهوم "ملی" را مورد بازبینی انتقادی قرار داد و عنوان کرد: زبان ملی ترکها با این خوانش من فقط ترکی نیست بل زبان ترکی زبان ملی و جزئی از ملیت تمام ایرانیان است همانگونه که فارسی است و زبان مادری همه ایرانیان فارسی نیست بل فارسی با لهجه های گوناگون یکی از زبان های مادری در ایران است. این نکته ساده ولی ظریفی است که ما از آن غفلت کرده بودیم و در ساختار حقوقی کشور هم باید مورد التفات قرار گیرد.¹

✍ جاواب: ایران ممالیکی محروسه سینده کی چتینلیکلر بعضیلری دوشوندوکلری و فرض ائتدیکلری یالیز قرائت آنلاییشی دئیل، قورولوش (ساختار) چتینلیگی ساییلار. ایران ممالیکی محروسه سی حؤکومتی یوخسا قاجار شاهلیگی حؤکومتی یئرینه اوتورموش کئچمیش یوز ایلده کی ایران دؤلتلری قورولوش باخیمدان فارس حؤکومتی و فارسلیگی تمثیل ائدر.

بیلیندیگی کیمی قاجار شاهلیگی نین سونونا دک ایران ممالیکی محروسه سینده رسمی دیل دئییه بیر آنلاییش اولمامیش. عربجه دین و دین حوزه لری نین ایشلک دیلی و تورکجه قوشون و تورک شاهلیقلاری نین دربار و قوشون دیلی اولارکن فارسچا دیوان دیلی اولموش.

آوروپادا ملت آنلاییشی نین اورتایا قویولماسی ایله، ایستر خاریجده کی ایران ممالیکی محروسه سی نماینده لیگنده اولموشلار (اؤرنک اوچون میرزا یوسف خان مستشار الدوله)، ایسترسه خاریجده دؤلت اداره چیلیک سیستمی آنلاییشی ایله ماراقلانان قاجار ممالیکی محروسه سی وطنداشلاری یازیلی تورکجه بیلینجی و شعوروندان یوخسول اولدوقلاری اوچون، اولار فقط دیوان دیلی اولان "فارسچا" یا "دیوان و دفتر" باخیمندان اهمیت وئرمگه باشلامیشلار.

بئله لیکله میرزه فتحعلی آخوند زاده اسلام دیلرینی لاتین الیفباسی ایله یازماق مسئله سینده، ایستر عثمانلی امپراتورلوغو مسئوللاری و ایسترسه ده قاجار شاهلیگی مسئوللارینا دؤنه دؤنه مکتوبلار عنوانلامیش. آنجاق میرزا فتحعلی یازیلاریندا اؤزونو "پارسیان" آدلی خیالی زردوشتلوک آنلاییشینا دویوندیگی، مسلمان دؤلتلری نین گئری و دالی قالدیقلارینی ایسلامیت ایله اساسلاندردیگی اوچون ناصرالدین شاهین علوم وزیر میرزه علیقولو اعتضاد الملک بو مسئله-ده میرزه فتحعلی ایله مخالفت ائتمیش، اورادا اوخوبوروق:

¹ سیدجواد میری در گفتگو با آذرانجمن به بهانه سخنرانی رئیس جمهور در باب زبان ملی؛ زبان ترکی زبان ملی و جزئی از ملیت تمام ایرانیان است: <https://t.me/seyedjavadmiri/13099>

"الیق و آنسب آن است که میرزا فتحعلی آخوندزاده در باب تغییر الفبای اسلام، خیالات خود را به اولیای دولت عثمانیه معروض دارد... ما ... به تغییر الفبای خودمان محتاج نیستیم. به علت اینکه سه خط داریم: نستعلیق، شکسته و نسخ که در حسن و زیبایی بالاتر از خطوط جمیع ملل روی زمین است و ما هرگز این خطوط خودمان را متروک و خط جدید میرزا فتحعلی آخوندزاده را و یا خط جدید ملکم خان را معمول نمی کنیم و نخواهیم کرد. آنچه که از بابت سهولت خط جدید... اشاره شده است، هرگز دخل به ما ... ندارد، چون که اطفال ما ... از لطف حضرت باری به طوری استعداد جبلی فوق العاده و ذکاوت فطری فوق العاده دارند که هیچ گونه صعوبت خطوط حالیه ما، ایشان را در تعلیم السنه شرقیه مانع ترقی نمی تواند شد"².

قاجار شاهلیغی نین میرزه فتحعلی آخوندزاده به ایفبا باخیمیندان رد جاوابی وئردیگینه باخمایاراق قاجار شاهلیغیندا یووا سالمیش فارس مدنیت راسیستلری باشلاریندا جلال الدین میرزه (فتحعلی شاهین اوغلو) هیندوستانین بمبی شهریندن ایران ممالیکی محروسه سینه گلیمیش مانکچی لیمچی هوشنگ هاتتیریا و اونون اوزو ایله گتیرمیش جعل ادبیات (دساتیر و دبستان المذاهب) واسیطه سی ایله قاجار شاهلیغیندا اولان تورک ائلیتی نین تورکچه یازیلی دیل بیلینجی و شعورو اولمادیغیدان فایدالاناراق اونلاری ایران باستانگرایلیق (فارسی باصلاح قدیم؛ پارسیان) آنلایشینا دورتمگه چالیشمیش.

بئله لیکله میرزا یوسفخان مستشارالدوله تبریزی فرانسه-ده قاجار شاهلیغی طرفیندن دیپلوماتی اولارکن فرانسه قانون اساسیسی اساسیندا دیوان دیلی اولان فارسجا "یک کلمه" آدلی ایران ممالیکی محروسه سی اوچون بیر قانون کتابی یازمیش. یئری گلیمیشکن میرزه فتحعلی آخوندزاده نین ایکینجی واریانتی میرزه یوسفخان اولدوغو وورقولماق یئرلی ساییلار. میرزه فتحعلی آخوندزاده عرب و ایسلامیتی ایران ممالیکی محروسه سی نین گئری قالماسیندا مقصر سایماسینا باخمایاراق میرزه یوسفخان فرانسه آنایاساسیندان یولا چیخاراق سنت ایله مودترن اولمانی بیر آرایا گتیره رک دینی سیاسته دخیل وئرمدن لائیک بیر سیستم آنلایشی نی اورتایا قویماغا چالیشمیش. میرزا یوسفخان مستشارالدوله قاجارلار طرفیندن اولومه محکوم اولماسینا باخمایاراق اونون یازدیغی کتاب آذربایجان مشروطه حرکاتی نین دا قاجار شاهلیغینی بیخماق اوچون یول خریطه سی اولموش. میرزه یوسفخان یازدیغی کتاب اوزره، اوز دوستو میرزه ملکوم خانا بیلگی وئرمیش. میرزه ملکوم خانا دوستو میرزه یوسف خان یازدیغی مکتوبدان آنلاتمیش، اوخویوروق:

"آن دوست چنین گفت: یک کلمه که جمیع انتظامات فرنگستان در آن مندرج است کتاب قانون است که جمیع شرایط و انتظامات معمول بها که به امور دنیویه تعلق دارد، در آن محرر و مسطور است، شاه و گدا و رعیت و لشگری در بند آن مقید هستند و احدی قدرت مخالفت به کتاب قانون ندارد"³.

بیلیندیگی کیمی فرانسه قانون اساسی سی 1789-اونجو ایل فرانسه انقلابی نین شاهلیق سیستمینه غلبه سی و جمهوریت آدلی بیر سیستمین قورولماسی ایله یازیلدیغی اوچون دیل و مدنیت باخیمیندان فقط فرانسیز دیلی و مدنییتی اساس گؤتورموش و حؤکومتچیلیک باخیمیندان ایچ ایستعمارچیلیق اساسیندا یازیلیمیش بیر آنایاسا (قانون اساسی) ساییلار.

قاجار شاهلیغی علییه‌نه ساواشان تورک مشروطه چیلری نین ائلیتی، باشدا آذربایجانلیلار اؤز تورکلوکلرینی درک ائتمدن، تورک دیلی و مدنیتی اساسیندا اؤز لرینی تشکیلاتلاندیرمادان و سونراکی فاجعه نین درینلیگینی باشا دوشمدن میرزه یوسفخان مستشارالدوله طرفیندن فارسچا یازیلیمیش یول خریطه سی دئییه قایدا و قانونلاری قبول ائدیقلری باغیشلانماز خطا ساییلارمیش. نتیجه اعتباری ایله قاجار شاهلیغی دیسپوتیزمی نین و دیکتاتورلوغونون گنده ریلمه سی و احمد شاهین حاکیمینه گلمه سینه باخمایاراق کیچیک بیر حاکیمیت چئوریلیمیش اولماقلا حاکیمیتچیلیک قاجار شاهلیغیندان داها دا پیس اولان فارس پهلوی شاهلیغی دیسپوتیزمی نین و دیکتاتورلوغونون ایینه کئچمیش. دئمکراتلیق ادعاسیندا اولان ایرانیتچی (اوخو: فارسچی) تورک ائلیت باشلاریندا سیدحسن تقی زاده ایسه رضاخان ایش اوستونه گلدیکدن سونرا، نئجه بیر تله و توزاغا دوشدوگونو تشخیص وئرمیش. بو دوغرولتودا سیدحسن تقی زاده فارس مدنیت راسیستی اولموش عباس زریاب (بقالزاده خوئی) آدلی ذاتا آنلاتمیش و تعریف ائتمیش، اوخویوروق:

" روزی در زمستان 48 آخرین روزهای حیات مرحوم تقی‌زاده برای عیادت مشرف شده بودم ایشان گفتند بعد از مشروطه که به طهران آمدم برای انجذاب و قبول خاطر مرکزبان ناگزیر شدیم تا حساب خود را از ستارخان و مشروطه‌طلبان تبریز منفک کنیم. زیر و روی افکار ما را می‌کاویدند تا ببینند مثلاً تعلق خاطری حتی ناچیز به شیخ محمد خیابانی داریم یا نه. همه دوستان و هم دوره‌ای‌ها این اجبار را احساس کردند. نخستین گام برای اثبات برادری با اخوان نویافته و نوبرآمده ترک کسوت سیادت بود. میرزا اسداله ممقانی و میرزا علی هیئت و میرزاباقر طلایه و سید احمد کسروی دیگران یکایک به ترک لباس و حلق لحنه ناگزیر شدیم. یکی را داور به وعده مستشاری و قضاوت به ترک لباس برانگیخت و دیگری را تیمورتاش و آن یکی را خود رضاشاه و ... روزی به یکی از رفقای ما گفته بود آقا اگر درزی سراغ ندارید ما بسپاریم برایتان کت و شلوار بدوزند. نه تنها مدارج مستوجب و مستحق از ما بدور بود، بلکه راه معیشت نیز تنگ آمده بود و نمی‌توانستیم کرایه منزل تأدیه کنیم. برای افتتاح دفترخانه و محاضر و یا اشتغال در عدلیه و مالیه و دیگر ادارات یک یک ناگزیر از ترک لباس شدیم. همینطور با درآوردن کسوت پشت کسوت و درآمدن به این شکل و آن شکل به جایی رسیدیم که دیگر هیچکدامان با اصلمان مطابقت که لا، بل مشابهتی هم نمی‌داشتیم. ما پیشنمازان و پیشنماز زاده‌گان و وعاظ دیروز متکلمین به السنة فرنگی و فکل و پاپیون‌بسته و مزاجت با نسوان عیسوی امروز شدیم. کم کمک راه ترقیاتی که حقمان بود به رویمان گشوده می‌شد اما همچنان اشارات سوالی بر پیشانی‌مان آویخته بود که آن دیگر لباس نبود که برکنیم و آن زبانمان بود. ما تُرک بودیم. برای پیراستن از این عیب و نقیصه جبلی و سرشتی باید سعی بسیاری می‌کردیم. به آسانی بر زمین نهادن عبا و عمامه نبود. مشق تصحیح لهجه می‌کردیم. تا دیروز فارسیان مشق لهجه ترکی در تکلم فارسی می‌کردند و امروز رسم دگرگون شده بود و ما باید به همان سیاقی که سالها برای اداء خرج صاد و صاد و ذال کوشیده بودیم و چوب فلك خورده بودیم، امروزه برای تصحیح مخرج قاف به فلك زمانه بسته می‌شدیم تا به جای قندخواری به گندخواری نیافتیم. ماحصل این‌که روزی چشم گشودیم و دیدم برای اثبات ایرانیت خودمان آنچه‌ان تند تاخته‌ایم که از آن سوی بام کله‌معلق افتاده‌ایم. دیگر منکر زبان مادری و فرهنگ و ادبیات و شعر و تاریخ و عادات و آداب آمده‌ایم. دیگر عارمان می‌آید که کسی تُرک‌مان بخواند و حتی بداند. آیا همه این مساعی بر و ثمر داد؟ فاجعه در این منزل است! لا! بل خسرالدنیا و الاخره شدیم. تا یک نغمه مخالف خواندیم مغلوب شدیم و به ترکتازی متهم گشتیم. همه ملکوکات را زدودیم الا این یک لکه ترک بودن. هرگز ما را غیر ترک نپذیرفتند. هرچه کردیم باز بیگانه ماندیم. چندی پیش به منزل استادانم در تبریز

رفتیم و از همان درگاه تا مصطفیٰ استادم گریستم و این گریه ندامت و شرمناکی از روح آنها بود. شرم از روح مادر و زادبوم. شرم از اینکه همه چیز را باختیم و عاقبت مطرود و رجیم ماندیم"⁴.

فارس شاهلیق سیستمی تهراندا یئرینه اوتوردوقدان و آذربایجاندا آذربایجان دئموکرات فرقه سی حرکتی قانا بوغولدوقدان سونرا، نفت مسئله سینده محمدرضا شاه قارشی مخالفتین بؤیومه سی و توده پارتیسی بیر سیاست اولاراق محمد مصدقی دستکلدیگی و کاشانی نین محمد مصدقدن آرا آچماسی نتیجه سینده بیر داها غرب دؤلتلری باشدا آمریکا بیرلشمیش دؤلتلری بیر داها محمدرضا شاهلی حاکیمیتده ساخلاماغا قرار وئرمیشلر.

نئچه ایل نفت مسئله سی نین اوستوندن کئچمه سینه باخمایاراق 1342-ینجی ایل، خورداد آیی نین اون بنشینده روح الله موسوی خمینی طرفیندن کاپیتالاسیون لایحه سی مسئله سی اوزره شاه ایله قارشی دورمانین یارانماسی نتیجه سینده ایلک اولاراق نهضت آزادی و سونرا جبهه ملی تشیلاتلاری نین بیر سیاست اولاراق غربدن اوزاقلاشماسی ایله بو تشکیلاتلار شیعه لیک و دین مسئله سیندی اؤز سیاستلرینه وسیله ائتمگه چالیشدیلار. بئله لیکله علی شریعتی کیمی جبهه ملی عضو اولموش شیادلار "تشیع سرخ" دئییه شیعه لیگی بیر حاکیمیت فورماسی دئییه حاکیمیتی اله کئچیرمک اوچون، نهضت آزادی، مجاهدین خلق و فرقان کیمی فارسچی و دینچی محفللرین سیاستلرینه وسیله ائتدیلر.

دئمک، پهلوی شاهلیغی دؤنمینده لائیک دئییه فارسلیق (فارس دیلی، خیالی و افسانه لر اساسیندا یازیلیمیش و قول قاناد وئریلمیش فارس تاریخی- خاخم آنشان- ساسانیان ..) اساسیندا بیر ایستعمار حاکیمیتی قورولماسینا باخماراق جبهه ملی تحفه سی اولان علی شریعتی "شیعه لیگی" "تشیع سرخ" دئییه یازدیگی کتابلار و مقاله لر واسیطه سی ایله ایرانداکی اوخوموش مسلمان کسیمه آشیلاماق و تزریق ائتمکله شیعه لیگی سیاست باخیمیندان فارسلیق خدمتینه آلمایا چالیشمیش. نتیجه اعتباری ایله فارس ایستعمارچیلیغی شیعه لیک و اسلام آدینا بورونه رک ایران ممالیکی محروسه سینده انقلابدان سونرا دا اؤز حاکیمیتینی سوردورموش.

سیدجواد میری نین ادعا ائتدیگی "ملت" آنلاییشی ایسه "مذهبی" توپولملاردا و جامعه لرده امتچیلیک ساییلار. امتچیلیک آنلاییشی ایسه گونوموزون اداره چیلیک سیستمی و دیل مدنیت صاحبلا رینی بیر ملی توپولوم اولاراق یاشادا بیلیمک شانسی یوخدور.

دئمک، تورک دیلی ایران ممالیکی محروسه سینده تورکلر آراسیندا رسمی و اداره چیلیک دیلی اولمادیقدا بو دیلی نئجه ایراندان یاشایان، ائله جه فارسلیق ظولومونه معروض قالان (کورد، بلوچ، لور، عرب، گیلک، مازنی و باشقا ائتنوسلار) و ها بئله فارسلا اوچون نئجه تحمیل ائتمک و اونلارین ملی دیلی تانیتماق اولار. قیسا سؤز ایله دئسک، ایران حاکیمیتی نین ملیتله اوزره اویقولادیغی سیاست فارس ایستعمارچیلیغی اساسیندا حیاتا کئچدیگی اوچون، حاکیمیت سیستمی اداره چیلیک باخیمدان دگیشیلیمز و حقوق برابرلیگی ملیتله آراسیندا دیل و مدنیتلری اساس گؤتوره رک سونقولانماز و رعایت ائدیلمزسه، فارسی تورک ملتی نین عضو، کوردو عرب ملتی نین عضو، بلوچو لور ملتی نین عضو ملزم ائتمک عوامفریبلیک و شیادلیق ساییلار.

ایشیق سؤنمز، 03.05.2021

سیدجواد میری نین ایران ممالیکى محروسه سینده ملت آنلاییشی اوزره باخیش